

Агуулга

1. Аудитын санал дүгнэлт	Error! Bookmark not defined.
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	2
3. Аудитын тайлан	7
3.1 Ерөнхий зүйл	7
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт	8
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	8
3.4 Материаллаг байдал	8
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	9
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	9
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг	10
3.8 Аудитын гол асуудал	10
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	10
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	11
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	11
4. Аудитын илрүүлэлт	11
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	12

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

АЛТАЙ СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ТӨВИЙН ДАРГА Ц.АНХЗАЯА ТАНАА

**ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

9018301, Говь-Алтай аймаг,
Есөнбулаг сум, 7-р баг, Жинст 0
Утас: 70-48-34-13. Факс: (976) 70-48-34-13,
E-mail: govialtai@audit.gov.mn

2022. 02. 25 № 107
танай _____ -ны № _____ -т

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Алтай сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан алдаа, зөрчлийн үр нөлөөг эс тооцвол Алтай сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Татварын тодорхойлолтоор зөрүү тооцоо татварын цахим системд бүртгэлтэй, Эмийн эргэлтийн сан хариуцаж байсан ажилтнаас авах эмийн авлагыг барагдуулаагүй, нийгмийн даатгалын тайланд цалин дутуу тайлагнасан, тайлант хугацаанд эм акталж утсгасан зэрэг 21.6 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4, Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1, 6.4.8, Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1 дэх заалт, АДБОУС 1250, 1300, MNS-6817-4:2020 стандартын 7.1.2.2, 7.1.3.4 заалттай нийцэхгүй бөгөөд нийцсэн бөгөөд зохистой батламж мэдэгдлийг хангахгүй.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

07020341

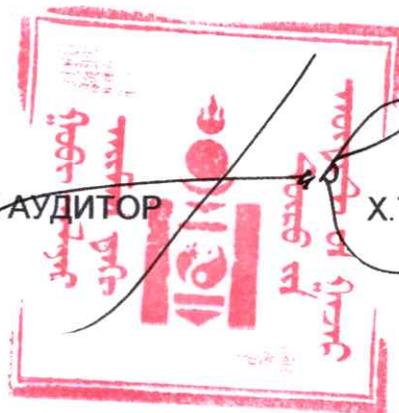
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Х.ТҮВШИНБАЯР

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН (I)	79,289,107.66	272,342,680.03
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	-	4,370,297.43
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	-	4,370,297.43
31210	Төгрөг	-	4,370,297.43
31211	Төрийн сангийн харилцах	-	4,279,552.43
31215	Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах (НД)	-	90,745.00
33	АВЛАГА	10,253,684.00	157,030,426.00
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	400,000.00	-
33101	Цалингийн авлага	400,000.00	-
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	-	147,277,500.00
33500	Бусад авлага	9,853,684.00	9,330,805.00
33510	Байгууллагаас авах авлага	522,879.00	-
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	9,330,805.00	9,330,805.00
33402	Татвар НДШ-н авлага (ТӨҮГ)	-	422,121.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	69,035,423.66	110,941,956.60
35100	Түүхий эд материал	18,656,993.66	48,430,354.89
35130	Эм боох материал	18,656,993.66	48,430,354.89
35400	Хангамжийн материал	50,378,430.00	62,511,601.70
35410	Бичиг хэргийн материал	166,400.00	1,479,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	25,379,680.00	24,291,050.00
35460	Хүнсний материал	1,067,130.00	4,743,340.00
35600	Мал амьтад	1,600,000.00	-
35470	Бусад хангамжийн материал	22,165,220.00	31,998,211.70
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН (II)	476,973,219.62	671,859,436.32
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	476,973,219.62	671,859,436.32
39200	Биет хөрөнгө	467,449,219.62	662,335,436.32
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	320,429,612.08	570,429,612.08
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл - Барилга	(23,993,065.94)	(34,969,094.17)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	73,560,000.01	45,264,613.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл - Тээврийн хэрэгсэл	(52,417,222.31)	(25,832,606.72)
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	359,727,130.00	380,515,470.65
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл - Тоног төхөөрөмж	(233,873,808.57)	(297,523,625.64)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд юушил	44,442,090.00	50,327,409.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл - Тавилга	(20,487,515.65)	(25,938,341.88)
39217	Номын фонд	62,000.00	62,000.00
39300	Биет бус хөрөнгө	9,524,000.00	9,524,000.00
39301	Програм хангамж	550,000.00	-
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл - Програм хангамж	(550,000.00)	-
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	9,524,000.00	9,524,000.00
3	НИИТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН (III=I+II)	556,262,327.28	944,202,116.34
4	НИИТ ӨР ТӨЛБӨР (IV)	-	50,000.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	-	50,000.00
41300	Өглөг	-	50,000.00
41360	Бусад өглөг	-	50,000.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	-	50,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН (V)	556,262,327.28	944,152,116.34
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	556,262,327.28	944,152,116.34
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	348,310,192.08	348,310,192.08
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	47,020,539.74	434,910,328.80
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	89,965,757.56	47,020,539.74
51220	Тайлант үеийн үр дүн	(42,945,217.82)	387,889,789.06
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	160,931,595.46	160,931,595.46
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН (VI=IV+V)	556,262,327.28	944,202,116.34

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх жилийн дүн	Гайлтант жилийн дүн
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	423,331,268.80	1,168,523,027.29
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	41,928,168.80	451,208,768.29
1200	Нийтлэг татварын бус орлого	41,928,168.80	451,208,768.29
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	23,670,499.00	-
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	23,670,499.00	-
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	-	288,821,062.65
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	18,257,669.80	162,387,705.64
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	381,403,100.00	717,314,259.00
1310	Улсын төсвөөс	338,572,400.00	397,890,500.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	338,572,400.00	397,890,500.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	8,785,900.00	291,975,239.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	239,400.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан х	8,318,500.00	26,789,169.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	228,000.00	12,151,070.00
131107	Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт орлого	-	253,035,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	26,042,800.00	22,096,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	26,042,800.00	22,096,000.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	8,002,000.00	5,352,520.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	8,002,000.00	5,352,520.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН (II)	466,276,486.62	780,517,523.94
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	466,276,486.62	780,517,523.94
210	БАРАА ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	463,755,903.62	754,291,823.94
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	234,645,381.00	304,376,382.00
210101	Үндсэн цалин	173,678,073.00	209,102,093.00
210102	Нэмэгдэл	41,979,168.00	54,525,015.00
210103	Унаа жолны Хөнгөлөлт	4,085,000.00	4,861,561.00
210104	Урамшуулал	14,903,140.00	21,229,600.00
210105	Гэрээт ажлын цалин	-	14,658,113.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөж шилгээл	29,838,243.00	40,262,821.57
210201	Тэтгэрийн даатгал	20,455,409.00	29,205,436.45
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,103,400.00	2,687,916.78
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,982,400.00	2,331,096.63
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	485,703.00	533,807.15
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,811,331.00	5,504,564.56
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	14,839,682.00	18,248,750.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,473,682.00	2,226,000.00
210302	Түлш, халаалт	13,166,000.00	15,742,750.00
210303	Цэвэр, бохир ус	200,000.00	280,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	35,145,617.00	63,073,123.99
210401	Бичиг хэрэг	1,075,100.00	649,450.00
210402	Тээвэр, шатахуун	27,165,760.00	34,752,792.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	705,230.00	1,081,900.00
210404	Ном, хэвлэл	150,000.00	150,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	926,860.00	4,266,110.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн эгээгдэх, ахуйн эд зүйлс	773,160.00	7,685,220.00
210408	Бараа материал аялласны зардал	4,349,507.00	14,487,651.99
2105	Норматив зардал	31,032,220.06	207,577,076.72
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	22,294,595.06	190,342,286.72
210502	Хоол, хүнс	8,737,625.00	17,234,790.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,383,600.00	4,488,500.00
210604	Урсгал засвар	3,383,600.00	4,488,500.00
2107	Томилголт, зочны зардал	1,979,400.00	1,797,700.00
210702	Дотоод албан томилголт	1,979,400.00	1,797,700.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	19,910,088.00	2,516,726.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	18,435,500.00	1,028,826.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	480,000.00	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	203,400.00	350,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	45,188.00	85,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	22,000.00	22,000.00
210807	Газрын төлбөр	13,000.00	13,000.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	711,000.00	1,037,900.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	92,981,672.56	111,950,743.66
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,412,100.00	2,438,700.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн эзэгдэл хорогдол	88,569,572.56	109,512,043.66
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	2,520,583.00	26,225,700.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	446,318.00	37,700.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	446,318.00	37,700.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	1,374,265.00	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,374,265.00	-
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	700,000.00	26,188,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шалнал урамшуулал	700,000.00	26,188,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	115,714.29
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III-II)	(42,945,217.82)	388,005,503.35
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН (IV)	-	-
5	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	-	115,714.29
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДАЛ	-	115,714.29
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	-	115,714.29
6	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI=III+IV-V)	(42,945,217.82)	387,889,789.06

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын хөрөнгө оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	НИЙТ ДҮН
1	ҮЛДЭГДЭЛ	-	-	-	-
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
7	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	-	-
8	ҮЛДЭГДЭЛ	348,310,192.08	160,931,595.46	47,020,539.74	556,262,327.28
9	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
10	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	348,310,192.08	160,931,595.46	47,020,539.74	556,262,327.28
11	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-	-	-	-
12	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	-	-	-	-
13	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
14	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-	-
15	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	387,889,789.06	387,889,789.06
16	ҮЛДЭГДЭЛ	348,310,192.08	160,931,595.46	434,910,328.81	944,152,116.34

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх жилийн дүн	Тайлант жилийн дүн
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	381,403,100.00	570,061,005.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	381,403,100.00	570,061,005.00
1310	Улсын төсвөөс	338,572,400.00	397,890,500.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	338,572,400.00	397,890,500.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	8,785,900.00	144,721,985.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	239,400.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан х	8,318,500.00	26,789,169.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	228,000.00	12,175,316.00
131107	Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт орлого	-	105,757,500.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	26,042,800.00	22,096,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	26,042,800.00	22,096,000.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	8,002,000.00	5,352,520.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	8,002,000.00	5,352,520.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (II)	372,705,100.00	549,997,795.57
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	372,705,100.00	549,997,795.57
210	БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	370,184,517.00	523,772,095.57
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	235,519,014.00	303,063,156.00
210101	Үндсэн цалин	174,551,706.00	209,323,710.00
210102	Нэмэгдэл	41,979,168.00	52,990,172.00
210103	Унаа хоолны Хөнгөлөлт	4,085,000.00	4,861,561.00
210104	Урамшуулал	14,903,140.00	21,229,600.00
210105	Гэрээт ажлын цалин	-	14,658,113.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	29,838,243.00	41,121,535.57
210201	Тэтгэрийн даатгал	20,455,409.00	30,064,150.45
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,103,400.00	2,687,916.78
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,982,400.00	2,331,096.63
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	485,703.00	533,807.15
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,811,331.00	5,504,564.56
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	21,287,682.00	18,685,800.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,473,682.00	2,226,000.00
210302	Түлш, халаалт	19,614,000.00	16,179,800.00
210303	Цэвэр, бохир ус	200,000.00	280,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	31,808,490.00	40,628,962.00
210401	Бичиг хэрэг	1,000,000.00	1,799,950.00
210402	Тээвэр, шатахуун	27,165,760.00	31,939,912.00
210403	Шуудан, жолбоо, интернэтийн төлбөр	2,242,730.00	1,081,900.00
210404	Ном, хэвлэл	150,000.00	150,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	600,000.00	2,460,000.00
210406	Бага үнэтэй, турган элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	650,000.00	3,197,200.00
2105	Нормативт зардал	20,991,700.00	109,651,859.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	10,891,700.00	88,392,859.00
210502	Хоол, хүнс	8,100,000.00	19,259,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,000,000.00	2,000,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,308,800.00	3,478,500.00
210604	Урсгал засвар	4,308,800.00	3,478,500.00
2107	Томиллолт, зочны зардал	1,979,400.00	2,024,757.00
210702	Дотоод албан томиллолт	1,979,400.00	2,024,757.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	19,799,088.00	2,678,826.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	18,435,500.00	1,028,826.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэгтэл тогтоох	480,000.00	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	203,400.00	350,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	45,188.00	65,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	22,000.00	22,000.00
210807	Газрын төлбөр	13,000.00	13,000.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, балтгах	600,000.00	1,200,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,652,100.00	2,438,700.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,652,100.00	2,438,700.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	2,520,583.00	26,225,700.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	446,318.00	37,700.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	446,318.00	37,700.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	1,374,265.00	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,374,265.00	-
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	700,000.00	26,188,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	700,000.00	26,188,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III=I-III)	8,698,000.00	20,063,209.43
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	8,698,000.00	15,692,912.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	8,698,000.00	15,692,912.00
223	БУСАД ХӨРӨНГӨ	8,698,000.00	15,692,912.00
223004	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	8,698,000.00	15,692,912.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI=IV-V)	(8,698,000.00)	(15,692,912.00)
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII=III+VI+VII)	-	4,370,297.43
14	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
15	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	4,370,297.43

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүдэлт	Тайлант оны	Цэвэр гүйцэтгэл
		Батлагдсан төлөвлөгөө	
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	440,730,500.0	421,021,767.57
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	440,730,500.0	421,021,767.6
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	439,742,500.0	420,033,767.57
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	277,906,000.0	273,162,962.00
210101	Үндсэн цалин	186,966,100.0	188,192,170.00
210102	Нэмэгдэл	55,788,100.0	52,990,172.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	6,050,000.0	4,861,561.00
210104	Урамшуулал	12,500,000.0	12,500,000.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	16,601,800.0	14,619,059.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	39,285,000.0	37,268,445.57
210201	Тэтгэврийн даатгал	27,645,000.0	26,211,060.45
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,910,000.0	2,687,916.78
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,328,000.0	2,331,096.63
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	582,000.0	533,807.15
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,820,000.0	5,504,564.56
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	18,587,000.0	18,579,800.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,120,000.0	2,120,000.00
210302	Түлц, халаалт	16,187,000.0	16,179,800.00
210303	Цэвэр, бохир ус	280,000.0	280,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	36,515,500.0	36,005,350.00
210401	Бичиг хэрэг	1,500,000.0	1,499,950.00
210402	Тээвэр, шатахуун	31,183,500.0	31,183,500.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,632,000.0	1,081,900.00
210404	Нум, хэвлэл	150,000.0	150,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариу	1,200,000.0	1,240,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	850,000.0	850,000.00
2105	Нормативт зардал	45,304,000.0	33,241,884.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	37,145,000.0	25,082,884.00
210502	Хоол, хүнс	6,159,000.0	6,159,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,000,000.0	2,000,000.00
2106	Эд хөгшил, урсгал засварын зардал	15,786,300.0	15,755,800.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	9,477,300.0	9,477,300.00
210602	Тавилга	2,800,000.0	2,800,000.00
210604	Урсгал засвар	3,509,000.0	3,478,500.00
2107	Томиллолт, зочны зардал	1,110,000.0	902,000.00
210702	Дотоод албан томиллолт	1,110,000.0	902,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, ху	2,770,000.0	2,678,826.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,120,000.0	1,028,826.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	350,000.0	350,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	65,000.0	65,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	22,000.0	22,000.00
210807	Газрын төлбөр	13,000.0	13,000.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, багтгах	1,200,000.0	1,200,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,478,700.0	2,438,700.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,478,700.0	2,438,700.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	988,000.00	988,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	988,000.0	988,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	988,000.0	988,000.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	440,730,500.0	425,301,320.00
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	397,890,500.0	397,890,500.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	397,890,500.0	397,890,500.00
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	22,096,000.0	22,058,300.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	22,096,000.0	22,058,300.00
1340	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	20,744,000.0	5,352,520.0
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	-	-
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	20,744,000.0	5,352,520.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	4,279,552.43

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	-	144,631,240.0
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	-	144,631,240.0
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	-	119,431,240.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	29,900,194.00
210101	Үндсэн цалин		21,131,540.00
210104	Урамшуулал		8,729,600.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс		39,054.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	-	3,853,090.00
210201	Тэтгэврийн даатгал		3,853,090.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	-	106,000.00
210301	Гэрэл, цахилгаан		106,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	-	4,623,612.00
210401	Бичиг хэрэг		300,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун		756,412.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал		1,220,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс		2,347,200.00
2105	Нормативт зардал	-	76,409,975.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл		63,309,975.00
210502	Хоол, хүнс		13,100,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	-	3,415,612.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл		3,415,612.00
2107	Томилолт, зочны зардал	-	1,122,757.00
210702	Дотоод албан томилолт		1,122,757.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	25,200,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	25,200,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал		25,200,000.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-	144,721,985.0
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	144,721,985.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	26,789,169.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	12,175,316.00
131107	Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт орлого	-	105,757,500.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		-
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	90,745.00

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Алтай сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдэд Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг Говь-Алтай аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Г.Энхдэлгэр гүйцэтгэж, хяналтыг ахлах аудитор Ж.Бүжинханд, аудитын менежер Д.Эрдэнэчимэг, дарга, тэргүүлэх аудитор Х.Түвшинбаяр нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Алтай сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төрийн аудитын газарт 2022 оны 1 дүгээр сарын 21-ний өдрийн 2 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Алтай сумын Эрүүл мэндийн төв нь эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ явуулдаг Эрүүл мэндийн яамны харьяа байгууллага юм.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Алтай сумын Эрүүл мэндийн төв нь 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлаар сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл бага гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 2 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2020 оны үр дүнгийн тайлангийн зардлын 465.0 сая төгрөгөөс 2 хувиар буюу 9.3 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 хувь буюу 7.4 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг 2021 оны үр дүнгийн тайлангийн зардлын 780.5 сая төгрөгөөс 2 хувиар буюу 15.6 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 хувь буюу 12.5 сая төгрөгөөр тогтоосон.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Алтай сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 69.7 хувиар буюу 388.0 сая төгрөгөөр өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан авлага, бараа материал, үндсэн хөрөнгө, өглөг, эздийн өмчийн данс байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 110.9 сая төгрөг болж 41.9 сая төгрөгөөр өссөн нь ковид 19 вирусын тархалтын үед хүлээн авсан эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, түүний зарцуулалттай холбоотой байна. Тайлант хугацаанд төсвийн хөрөнгөөр 169.7 сая төгрөгийн бараа материал бэлтгэж, үнэ төлбөргүйгээр 163.9 сая төгрөгийн бараа материал хүлээн авч, үйл ажиллагаандаа 277.2 сая төгрөгийн материалыг зарцуулжээ. Оны эцэст 110.9 сая төгрөгийн бараа материалын үлдэгдэлтэй байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 1,056.1 сая төгрөг болж 247.8 сая төгрөгөөр өссөн нь төсвийн хөрөнгөөр 15.7 сая төгрөгийн хөрөнгө бэлтгэж, 288.8 сая төгрөгийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүйгээр хүлээн авч, 56.7 сая төгрөгийн хөрөнгийг акталсантай холбоотой байна. Оны эцэст 1,056.1 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй байна.

Авлага дансны үлдэгдэлд Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт орлогоос авах татаас санхүүжилтын 147.3 сая төгрөгийн авлага, НДШ-ийн 0.4 сая төгрөгийн авлага үүссэн.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 944.2 сая төгрөг болж 387.9 сая төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлангаар өмнөх оны үр дүн рүү хаасан бичилт хийгдээгүй ба тайлант оны хуримтлагдсан үр дүнгийн эцсийн үлдэгдэл 434.9 сая төгрөг болсон байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2021 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 440.7 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлснийг баталсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсөв захирагчийн 2 хөтөлбөрийн хүрээнд 4 арга хэмжээг тусгай зориулалтын шилжүүлгийн санхүүжилтээс санхүүжүүлэхээр 397.9 сая төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 22.1 сая төгрөг, ЭМД-ын сангаас 20.7 сая төгрөгийн төсөв баталсан байна.

Гүйцэтгэлээр тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 397.9 сая төгрөгийн санхүүжилт авч, орон нутгийн төсвөөс 22.1 сая төгрөг, ЭМД-ын сангаас 5.4 сая төгрөгийн санхүүжилт авч, урсгал үйл ажиллагаанд 421.0 сая төгрөгийг зарцуулж, орон нутгийн санхүүжилтээс 0.04 сая төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 421.0 сая төгрөг буюу 96 хувьтай байгаа нь цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшлыг 4.7 сая төгрөгөөр, ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд

төлөх шимтгэлийг 2.0 сая төгрөгөөр, хангамж бараа материалын зардлыг 0.5 сая төгрөгөөр, нормативт зардлыг 12.1 сая төгрөгөөр, томилолт, зочны зардлыг 0.2 сая төгрөгөөр, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамжийн зардлыг 0.1 сая төгрөгөөр, бараа үйлчилгээний зардлыг 0.04 сая төгрөгөөр тус тус хэмнэж зарцуулсантай холбоотой байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансаар 144.7 сая төгрөгийн санхүүжилт орж, урсгал зардалд 144.6 сая төгрөгийг зарцуулж, 0.1 сая төгрөгийн үлдэгдлээр тайлагнасан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Тодорхойлсон тодорхой бус байдал үүссэн, хэрэглэгчдэд хамааралтай санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудалгүй болно.

3.8 Аудитын гол асуудал

Тодорхойлсон тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад үлэмж нөлөө үзүүлэх асуудлууд байхгүй болно.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

Нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасны дагуу тус байгууллагын 2021 оны Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилт, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн хэрэгжилт, байгууллагын санхүүгийн тайлан болон татварын цахим систем дэх татварын өглөг, авлагын тооцооллыг хяналаа.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд Шилэн дансны цахим хуудсанд оруулбал зохих 169 мэдээллээс 166 мэдээллийг хугацаандаа мэдээлсэн ба хугацаа хоцроосон 3 мэдээлэл байна. Шилэн дансны цахим хуудсанд цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын 123.5 сая төгрөгийн мөнгөн гүйлгээг мэдээлээгүй.

3.9.2 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн хэрэгжилт

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1-т "Захиалагч бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авахдаа дор дурдсан тендер шалгаруулалтын журмыг баримтлан гүйцэтгэгчийг сонгож гэрээ байгуулна" гэсэн заалттай нийцсэн байна.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн 1.0 сая төгрөгийн төлбөрийн акт, 3.4 сая төгрөгийн зөрчлийг арилгах албан шаардлага, 1 зөвлөмж хүргүүлснийг хэрэгжүүлсэн байна.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар тээвэр шатахууны зарцуулалт, бараа материалын тайланг үзэх нь зүйтэй. Мөн тайлант онд эм боох материалыг их хэмжээгээр азталж устгасан тул дараагийн аудитаар онцолж үзэх нь зүйтэй.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 27.6 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 6.0 сая төгрөгийн алдааг залруулж, 21.6 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага хүргүүлж, 1 зөвлөмж хүргүүлээ.

4.1 Залруулсан алдаа

Аудитын явцад 6.0 сая төгрөгийн төлбөрийн баримтыг нөхөж шивүүлсэн.

4.2 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт тогтоогоогүй.

4.3 Албан шаардлага

Татварын тодорхойлолтоор 1.1 сая төгрөгийн зөрүү тооцоо татварын цахим системд бүртгэлтэй байгаа нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4-т "Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ", 14.4.1-т "Аж ахуйн бүх ажил, гүйлгээ", 14.4.2-т "Бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлага", 14.4.3-т "Бүх өр төлбөр" заалттай нийцэхгүй бөгөөд нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа тул албан шаардлага хүргүүлээ.

Тайлант хугацаанд хугацаа дууссан шалтгаанаар 8.6 сая төгрөгийн эм акталж төсвийн хөрөнгийг үр ашиггүй зарцуулсан нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 дэх заалт "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах" заалттай нийцэхгүй бөгөөд нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа тул албан шаардлага хүргүүлээ.

Эмийн эргэлтийн сан хариуцаж байсан ажилтнаас авах эмийн 9.3 сая төгрөг авлагыг барагдуулаагүй байгаа нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-т "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" заалттай нийцэхгүй бөгөөд нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа тул албан шаардлага хүргүүлээ.

Нийгмийн даатгалын тайланд цалинг 2.5 сая төгрөгөөр дутуу тайлагнасан нь Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1 дэх заалт "Ажил олгогч болон энэ хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан даатгуулагч нь шимтгэл төлөх талаар дор дурдсан үүрэг хүлээнэ: 1/хөдөлмөрийн хөлсний сан, түүнтэй адилтгах орлого болон түүнд оногдох шимтгэлийг үнэн зөв тодорхойлж, тогтоосон хугацаанд төлөх;" заалттай нийцэхгүй бөгөөд нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа тул албан шаардлага хүргүүлээ.

4.4 Зөвлөмж

Аудитаар илэрсэн зөрчилд 1 зөвлөмж өгч, менежментийн захидалд тусгалаа.

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Мөнгөн хөрөнгийн данстай холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт: Шилэн дансны цахим хуудсанд цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын 123.5 сая төгрөгийн мөнгөн гүйлгээг мэдээлээгүй.

1.2. Өгсөн зөвлөмж: Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг ханган ажиллах.

2. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Алтай сумын Эрүүл мэндийн төв	6	27.6	1	6.0			4	21.6	1	0